

ta tasoitettaisiin jyrkän progressiivisella omaisuusverotuksella ja ankaralla perintöverotuksella.

Jälleen on aika reunahuomautuksiin. Kansalaisvakuutuksen korvaukset eivät olisi vain tulosidonaisia, vaan kulloisenkin väestön ikä- ja terveysjakautumaan sidoksissa olevia. Suhteellisesti vanheneva väestö aiheuttaisi vakuutusmaksun korotuspaineita. Toisaalta epäilen, etteivät valtion tehtävät voisi supistua vain yövartijatehtäviin. Tarttuvien tautien, esimerkiksi AIDS:n torjunta, kansalaisten perusopetuksesta ja tieteilisistä perustutkimuksesta huolehtiminen ovat aloja, joiden uskominen pelkkään markkinatuotantoon saattaisi aiheuttaa mittavia ulkoishaittoja. Epidemia-altis yhteiskunta, jossa jokin, tosin ehkä pieni, osa nuorisosta ei osaa lukea, kirjoittaa tai lainkaan käyttää tietoyhteiskunnan vempaimia sisältää runsaasti ulkoishaittoja. Yhteiskunta, joka ei suorita perustutkimusta ympäristönsuojelutekniikassa ei ole vapauden valtakunta.

Valtio ei voi kuolettua eikä ole mitään hyvinvointiteoreettista syytä ajaa sitä edes minimiin, jollei anarkistiselle vapaudelle anneta hyvin suurta itseis-

arvoa. Kolmanneksi epäilen, että siirtymävaiheen aikana useimmat niistä kansalaisista, joilla nyt on ansiosidonnainen eläketurva, eivät kovin vapaaehtoisesti vaihtaisi sitä kansalaistuloon.

Korpinen on varmasti oikeassa väittäessään, että edustuksellisella demokratialla on taipumus johtaa poliitikoita ja eturyhmiä luonnollisen kilpailun seurauksena laajaan verotuksen ja tulonsiirtojen verkkoon. Eturyhmillä on aikaa ja kykyä organisoitua saalistamaan valtion kautta erityisetuja, joiden kustannuksia verotuksen nousun muodossa muut eivät helposti huomaa. Epäilyttävien erityisetujen metsästyksen on aina syytä kutsua laajoja kansalaispiirejä. Tällöin voidaan tosin sortaa köyhiä vähemmistöjäkin.

Pekka Korpinen kertoo kirjassaan mielenkiintoisesti monista muistakin asioista. Ne liittyvät nähdäkseni moraalifilosofiaan. Koska en ole saanut sen alan erityiskoulutusta, en yritäkään arvioida näitä ajatuksia.

Jussi Linnamo

Monipuolista tietoa palvelujen ulkomaankaupasta

Pirkko Miikkulainen: Suomen palveluiden ulkomaankauppa, Suomen Pankki D: 71, Helsinki 1989. 118 s.

1980-luvulla maamme palvelujen ulkomaankaupan tase on kääntynyt lähes 5 mrd. markan ylijäämäästä alijäämäiseksi vuonna 1987. Mm. talouspolitiikan ja ennustamisen näkökulmasta onkin tärkeää tietää, missä määrin esim. pelkästään taloudellisen aktiviteetin ja suhteellisten hintojen avulla voidaan selittää tapahtunutta kehitystä. *Pirkko Miikkulaisen* työn tavoitteena on selvittää Suomen palvelujen ulkomaankaupan kehitystä ajanjaksolla 1970—1987 estimoimalla kausipuhdistettua neljännesvuosiaineistoa hyväksikäyttäen palvelusten aggregatiivisia vienti- ja tuontiyhtälöitä sekä matkustukseen, kuljetukseen ja muihin palveluihin disaggregoituja vienti- ja tuontiyhtälöitä. Kutakin palvelukaupan erää selitetään suhteellisella hinnalla, reaalitylolla, selitettävän muuttujan viivästetyllä ar-

volla, ns. »kilpailuintensiteettimuuttujalla» sekä (lakot ja muut välittömät häiriöt huomioonottavilla) dummy-muuttujilla.

Luvussa 2 (s. 12—30) tarkastellaan palvelusten kaupan kansainvälistä kehitystä ja kuvataan Suomen palvelukaupan kehitystä ja merkitystä vaihtotaseen kannalta tutkittavalla ajanjaksolla. Se on asiantuntevasti ja jäsennellysti laadittu. Myös tutkimuksen empiirinen osa (luku 4, s. 56—88) on tehty ja raportoitu melko huolellisesti. Siinä esitetään sekä aggregatiivisia että matkustukseen, kuljetukseen ja muihin palveluihin disaggregoituja viennin ja tuonnin standardiyhtälöitä. Mm. estimoitavien mallien diagnostiin ominaisuuksiin kiinnitetään työssä melko paljon huomiota eikä vain pyritä kommentoimaan R^2 :lla ja D-W:llä täydennettyä PNS-estimointia. Diagnostisten ominaisuuksien kannalta yhtälöt ovatkin yleensä kohtalaisen hyviä, joskaan eivät ongelmattomia. Estimointitulosten mukaan mm. palvelukaupan tulojoustot ovat

pitkällä aikavälillä kuljetustuontia lukuunottamatta yli ykkösen. Edelleen pitkän tähtäimen hintajoustopot ovat kuljetustuontia ja -vientä lukuunottamatta pienempiä kuin miinus yksi. Näitä palvelukaupan aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna korkeita tulojoustoja ja (osittain kuljetuksia lukuunottamatta) itseisarvoltaan korkeita hintajoustoja voi pitää tutkimuksen päätuloksina. On myös syytä todeta, että tutkimuksen liiteosassa selostetaan mm. palvelukaupan erien laskentaa, esitellään OECD-maiden palvelukaupan tilastoja ja aikaisempien tutkimusten palvelukaupan erien tulo- ja hintajoustoja sekä kuvataan Suomen palvelukaupan kehitysnäkymiä vuoteen 1992 saakka vaihtoehtolaskelmien valossa.

Luvussa 3 (s. 31—57) esitellään teoreettiseksi taustaksi tarkoitettua kuluttajan kysyntäteoriaa ja keskustellaan sen soveltamisesta kansainvälisen kaupan tutkimuksiin mm. *Armingtonin* (1969) ja *Bondin* (1978, 1979) töiden valossa. Kysyntäteorian esittely ei kuitenkaan ole aivan ongelmatonta eikä sen kytkentä työn empiriseen osaan ole kaikilta osin kovin hyvä; niinpä esim. yleisen kysyntäteorian mukaiset, hyödyn maksimoinnista seuraavat kysyntäyhtälöjärjestelmiin liittyvät rajoitukset — joita luvussa 3 esitellään — jäävät empirisessä osassa käytännöllisesti katsoen vaille huomiota.

Erkki Koskela

SITRAn ekonomistikurssi

Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto SITRA järjestää
kaksiviikkoisen

EKONOMISTIKURSSIN — UUDET KEHITYSSUUNNAT

5.—9. 11. ja 26.—30. 11. 1990 Helsingissä

Kurssi on tarkoitettu yrityksissä, julkishallinnossa, järjestöissä tai tutkimuslaitoksissa ekonomistin tehtävissä työskenteleville tai ekonomistin näkökulmaa tarvitseville.

Kurssin tavoitteena on ekonomistien käytännön ammattitaidon kehittäminen sekä tietojen ajan tasalle saattaminen keskeisillä alueilla. Ohjelmassa varataan eniten aikaa ajankohtaisten Suomen ja kansainvälisen talouden kehityssuuntien kuvaamiseen ja analysointiin sekä yritystoiminnan tuntemuksen syventämiseen. Kurssin luennoitsijoiksi hankitaan kotimaisia ja ulkomaisia alansa tunnettuja asiantuntijoita.

Kurssin ohjelma julkaistaan ja hinta (asettunee välille 9 000—11 000 markkaa) vahvistetaan toukokuussa viikolla 20. Ohjelmasta ja hakemisesta tiedotetaan erikseen mm. Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa. Liikakysyntään varautujat voivat ilmoittautua ennakkoon jo nyt. Kurssille pääsystä annetaan vahvistus syyskuun puoliväliin mennessä.

Kurssia koskeviin tiedusteluihin vastaa ekonomisti *Reijo Vanne*, puh. (90) 641 877.